

Til

Kopi

Fra

Ministerrådet for kultur

Emne

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

30. august 2012
11-01601-14

Ministerrådsforslag: Et løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur

Under henvisning til:

De nordiske kulturministrenes møte den 26. april 2012, foreslår Ministerrådet at det blir opprettet en nordisk pris for barne- og ungdomslitteratur i regi av Nordisk råds priser.

Forslaget om en pris inngår i et samlet løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur, som omfatter økt oversettelsesstøtte, støtte til nettverk og til aktiviteter som direkte involverer barn og unge.

Med dette løftet ønsker de nordiske kulturministrene også å slå et slag for det nordiske språkfelleskapet.

Nordisk Ministerråd har fra 2013 satt av en foreløpig ramme på MDKK 2,3 til et markant løft for nordisk barne- og ungdomslitteratur.

De nordiske barnelitterære nettverkene og faglige miljøene ønsker en sterkere synliggjøring av nordisk barnelitteratur velkommen. De støtter Ministerrådets forslag, og er klare for å bidra til at løftet realiseres og får en god nasjonal forankring.

En innsats for barne- og ungdomslitteraturen ble drøftet i samrådsmøtet mellom kulturministrene og Nordisk råds kultur- og utdanningsutvalg under Rådets sesjon i 2011. Siden har det vært en god dialog om utviklingen av saken. Nordisk ministerråd har høye forventninger til et slikt løft, og håper på en fortsatt positiv dialog med Rådet om dette.

Nordisk råds litteraturpris kan i prinsippet tildeles et barne- eller ungdomslitterært verk. Det må imidlertid konstateres at dette aldri har skjedd så langt i de nesten 50 årene prisen er blitt utdelt. Barnelitteraturen lever i et parallelt system adskilt fra voksenlitteraturen. Det er derfor av stor betydning at det gjøres en særskilt innsats for at barnelitteraturen blir synlig og anerkjent på linje med annen litteratur.

En nordisk barne- og ungdomslitteraturpris vil bidra til å fremheve særegne og gode verk skrevet for barn og unge. Den vil gi økt oppmerksomhet til prisvinneren og de øvrige nominerte utenfor deres respektive landegrensler, både i Norden og internasjonalt.

Parallelt med dialogen med Nordisk råd forbereder Ministerrådet det praktiske omkring prisen. Det skal fastsettes vedtekter, oppnevnes jury og etableres et prissekretariat, med sikte på at prisen kan deles ut første gang i 2013. Ministerrådet er kjent med at Rådet for tiden vurderer fremtidens organisering av de eksisterende prissekretariatene, og avventer utviklingen med tanke på hvordan et sekretariat for barne- og ungdomslitteraturprisen kan ordnes.

En pris kan ikke stå alene

Barn henter i dag fortellinger, faglig kunnskap og opplevelser fra mange andre steder enn bøker, f.eks. på internett, i dataspill, film og i selvproduserte opptak. I knoppskytingen av nye medieteknologier er det lett å glemme boken, som ofte beskrives som et tradisjonelt medium. Disse utfordringene er felles for alle de nordiske landene, som for tiden intensiverer oppmerksomheten på boken som et sentralt medium for barns dannelse. Litteraturen formidler seg selv i mindre grad enn mange andre medier, derfor er det behov for å synliggjøre og formidle den på nåtidens premisser.

På bakgrunn av dette ønsker Ministerrådet å gi et samlet løft til barne- og ungdomslitteraturen. En pris skal suppleres av en rekke andre tiltak som kan dra nytte av den oppmerksomheten en pris skaper. Det handler om å sikre tilgjengelighet og tilbud av nordisk barne- og ungdomslitteratur. Dette vil man bidra til ved hjelp av oversettelsesstøtte. Det er også nødvendig med formidling, utvikling av faglige nettverk og utveksling av inspirasjon og erfaringer i Norden, for å lære av hverandre. Sist, men ikke minst, skal barn og unge være deltakere framfor tilskuere. Derfor planlegges det en forfatterskole for unge, og aktiviteter i forbindelse med Nordisk bibliotekuke.

De nordiske språkområdene er små, derfor er det særlig behov for å støtte oversettelse av kvalitetsutgivelser. Muligheten for å søke om oversettelsesstøtte er ikke så kjent. Det er derfor behov for å målrette informasjonsinnsatsen for å øke antallet oversettelser. Utvekslingen mellom de nordiske landene samt Grønland, Færøyene og Åland er svært ujevn. En økt innsats kan bidra til en mer differensiert utveksling.

For å sikre mer dynamikk og aktivitet, er det behov for møteplasser og nettverk for forlag og oversettere. Det er også behov for at forskere og formidlere møtes, for å sikre at den oversatte litteraturen kommer ut til målgruppen og blir formidlet.

Nordisk bibliotekuke markeres hvert år på mer enn 2000 bibliotek og andre samlingssteder i Norden og Baltikum. Denne plattformen kan utvides for å styrke møtet mellom litteraturen og barn og unge. Dette kan være i form av aktiviteter som forfatterpresentasjoner i skoler og dagtilbud, arrangementer på bibliotekene, Nordisk forfatterkaravane, skriveverksteder, utstillinger m.v.

En forfatterskole for unge i Norden vil handle om å hjelpe unge talenter til å bli enda bedre til å skrive, gjennom undervisning og inspirasjon fra etablerte forfattere. Et annet mål er å skape nettverk mellom unge med interesse for å skrive – fra alle de nordiske land og Grønland, Færøyene og Åland. Det finnes en rekke velprøvde modeller som både omfatter lokale skrivekurs og en sommerskole, hvor unge fra Skandinavia gjennom flere år har møtt hverandre for å skrive sammen. Ideen er å koble det beste fra disse modellene sammen i en nordisk utgave.

Ministerrådet håper at dette løftet for barne- og ungdomslitteraturen vil bety en reell forskjell. I en verden der fellesskap, samhold, toleranse og imøtekommenhet er viktigere enn noen gang før, er kunnskap om hverandres kulturelle bakgrunn og verdier av stor betydning. En innsats for å synliggjøre den nordiske barne- og ungdomslitteraturen er ikke bare en mulighet til å fremme lesing og litterære opplevelser, men også en mulig inngang til å bli bedre kjent med de nordiske landenes kultur og språk.